

جغرافیا، زمین، کیهان در قرآن و نهج البلاغه

مؤلفین:

معصومه مرادیان

زهرا مرادیان

www.ketab.ir

📖 نام کتاب: جغرافیا، زمین، کیهان در قرآن و نهج البلاغه

✍ مولفین: معصومه مرادیان - زهرا مرادیان

📐 طراحی جلد و کتاب آرایشی: اکرم پهلوان

✳ ناظر چاپ: محمد اسماعیل پور اسماعیلی

✳ ناشر: اندیشه عصر، ۶۶۹۱۴۳۰۱-۶۶۴۲۴۶۱۷

✳ شمارگان: ۲۰۰ جلد

✳ نوبت: چاپ اول - پاییز ۱۳۹۴

✳ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۸۴-۸۴-۳

✳ قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

عنوان و پدید آورندگان: جغرافیا، زمین، کیهان در قرآن و نهج البلاغه / معصومه مرادیان - زهرا مرادیان

مشخصات نشر: تهران: اندیشه عصر، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: وزیری

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: زمین شناسی در قرآن - - نجوم در قرآن

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۸۴-۸۴-۳

رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ م۴/۵۹۵/۱۰۴ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۹

شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۹۵۳۶۸

مركز پخش: تهران - میدان انقلاب - ابتدای خیابان آزادی - روبروی سینما مرکزی

بازار بزرگ انقلاب - طبقه زیر همکف - پلاک ۹

تلفن ۶۶۹۱۴۳۰۱-۶۶۴۲۴۶۱۷

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار.....
۳	فصل اول.....
۳	۱-۱ آیات الهی در پیدایش باد و ابر و باران.....
۵	۱-۲ ترجمه.....
۹	۱-۳ بادهای.....
۱۱	۱-۴ وزش باد قبل از باران.....
۱۱	۱-۵ پدیده اسرارآمیز باد و باران.....
۱۸	۱-۶ پیدایش و فایده بادهای.....
۱۹	۱-۷ اسرار پیدایش ابرها و ریزش باران.....
۲۲	۱-۸ انواع باد در سطح کره زمین.....
۲۵	۱-۹ اثر کوریولیس.....
۲۶	۱-۱۰ اثر نیروی پایستاری (Conservation).....
۲۶	۱-۱۱ پایستاری تکانه (Momentum) زاویه‌ای مطلق.....
۲۷	۱-۱۲ سرعت بادهای.....
۲۸	۱-۱۳ پایستاری تاوایی مطلق.....
۲۹	۱-۱۴ چگونگی تأثیر تاوایی مطلق.....
۳۰	۱-۱۵ انواع بادهای طبق مقیاس بوفورت.....
۳۱	۱-۱۶ استفاده از انرژی باد.....
۳۲	۱-۱۷ بهره‌گیری همزمان از باد و آب.....
۳۳	۱-۱۸ طوفان‌های ساحلی از دیدگاه قرآن.....
۳۴	۱-۱۹ طوفان‌های دریایی و تداخل امواج در قرآن کریم.....
۳۵	۱-۲۰ انواع طوفان.....
۳۶	۱-۲۱ طوفان‌های دریایی (موج بندر یا دریا لرزه).....
۳۶	۱-۲۲ باد و باران در احادیث اسلامی.....
۳۸	۱-۲۳ برای تشکیل ابر و ریزش باران دو شرط لازم است.....

۴۱	فصل دوم.....
۴۱	۲-۱ تعریف ابر.....
۴۱	۲-۲ فرآیندهای تشکیل ابراز نظر علمی.....
۴۲	۲-۳ گرم شدن سطح زمین.....
۴۲	۲-۴ تپه‌ها، کوه‌ها و عوارض زمین.....
۴۳	۲-۵ جبهه هوا.....
۴۳	۲-۶ محل تلاقی جریان هوا.....
۴۴	۲-۷ آشفته‌گی جوی.....
۴۴	۲-۸ ابرهای باران زا تیره هستند.....
۴۵	۲-۹ طبقه بندی ابرها.....
۴۵	۲-۱۰ ابرهایی که در ارتفاع بالا هستند (طره‌ای).....
۴۶	۲-۱۱ ابرهایی که در ارتفاع میانی هستند (تپه‌ای).....
۴۷	۲-۱۲ ابرهایی که در ارتفاع پایین قرار دارند (پوششی).....
۴۸	۲-۱۳ تعریف تگرگ.....
۴۸	۲-۱۴ مراحل تشکیل ابرها از دیدگاه قرآن.....
۴۹	۲-۱۵ تگرگ و ابرهای کوه‌دار.....
۵۲	۲-۱۶ قرآن و وزن سنگین ابرها.....
۵۳	۱۲-۱۷ اشاره قرآن به تراکم شدن ابرها و چگونگی تشکیل باران.....
۵۴	۲-۱۸ اشاره قرآن به چگونگی تشکیل رعد و برق.....
۵۷	فصل سوم.....
۵۷	۱-۳ باران از دیدگاه قرآن.....
۵۷	۳-۲ آیاتی در مورد تعادل بارندگی.....
۵۸	۳-۳ مراحل شکل‌گیری ابر و بارش باران و تگرگ.....
۵۹	۳-۴ نکات آیات.....
۶۳	۳-۵ نقش برق در بارندگی و رشد گیاه.....
۶۴	۳-۶ میزان بارندگی و تبخیر منابع آب درون زمین.....
۶۵	۳-۷ نکات آیات.....
۶۶	۳-۸ مسح گرداندن چشمه‌ها و ابرها برای زندگی نبات و انسان.....
۶۸	۳-۹ طهور چیست.....
۶۸	۳-۱۰ انواع بارش‌ها از نظر منشأ پیدایش.....
۷۱	۳-۱۱ تاثیر جنگل بر ریزش‌های جوی.....
۷۱	۱۳-۱۲ انواع بارندگی از نظر بارش.....

فصل چهارم..... ۷۵

- ۴-۱ آب زیرزمینی در قرآن..... ۷۵
- ۴-۲ برکت آب..... ۸۱
- ۴-۳ طهارت آب..... ۸۱
- ۴-۴ جریان آب..... ۸۲
- ۴-۵ فراوانی آب..... ۸۲
- ۴-۶ گوارایی آب..... ۸۲
- ۴-۷ ریزش آب..... ۸۳
- ۴-۸ آب و خلقت انسان..... ۸۴
- ۴-۹ آیات مرتبط با کفاف، تامین و انتقال آب..... ۸۵
- ۴-۱۰ آب زیر زمینی از دیدگاه علمی..... ۸۸

فصل پنجم - سایه ها..... ۹۵

- ۵-۱ آیات مربوط به سایه ها..... ۹۵
- ۵-۲ ترجمه..... ۹۵
- ۵-۳ بحث نور و حرکت سایه ها از دیدگاه قرآن..... ۹۶
- ۵-۴ آیا سایه هم نعمت بزرگی است..... ۹۷
- ۵-۵ نور چیست..... ۱۰۲
- ۵-۶ انواع چشمه ی نور..... ۱۰۲
- ۵-۷ تقسیم بندی اجسام غیر منیر از نظر عبور نور از آن ها..... ۱۰۴
- ۵-۸ راه های تشکیل سایه..... ۱۰۴
- ۵-۹ بازتاب نور..... ۱۰۵
- ۵-۱۰ پرتوهای حقیقی..... ۱۰۶
- ۵-۱۱ آینه..... ۱۰۷
- ۵-۱۲ ویژگی های تصویر در آینه تخت..... ۱۰۷
- ۵-۱۳ کاربرد آینه ی تخت..... ۱۰۷
- ۵-۱۴ انتقال آینه ی تخت..... ۱۰۷
- ۵-۱۵ سرعت انتقال تصویر..... ۱۰۸
- ۵-۱۶ تصویر در آینه های متقاطع..... ۱۰۸
- ۵-۱۷ شکست نور..... ۱۰۹
- ۵-۱۸ رابطه ی زاویه تابش و زاویه ی شکست..... ۱۰۹
- ۵-۱۹ علت شکست نور..... ۱۱۰
- ۵-۲۰ عدسی ها..... ۱۱۱
- ۵-۲۱ انواع عدسی..... ۱۱۱

۱۱۳	فصل ششم - کوه‌ها
۱۱۳	۶-۱ کوه‌ها از دیدگاه قرآن کریم
۱۱۴	۶-۲ ترجمه
۱۱۵	۶-۳ برکات و اسرار عجیب کوه‌ها
۱۲۰	۶-۴ نقش کوه‌ها و اعجاز علمی قرآن
۱۲۲	۶-۵ سخنی از امام صادق علیه السلام درباره کوه‌ها
۱۲۲	۶-۶ سخنی از یک دانشمند بزرگ
۱۲۳	۶-۷ یک حدیث اعجاز‌آمیز درباره پیدایش کوه‌ها
۱۲۳	۶-۸ فواید کوه‌ها
۱۲۴	۶-۹ انتقال آب در کوه‌ها
۱۲۵	۶-۱۰ زمین محل آرامش
۱۲۶	۶-۱۱ کوه‌ها، پناهگاه‌هایی برای انسان‌ها
۱۲۶	۶-۱۲ حکمت کوه از دید قرآن
۱۲۷	۶-۱۳ عوامل لرزش و اضطراب زمین
۱۳۱	۶-۱۴ بعضی دیگر از این فوائد عبارتند از
۱۳۲	۶-۱۵ انواع کوه از نظر زمین‌شناسی
۱۳۲	۶-۱۶ انواع چهارگانه کوه‌ها بدین قرارند
۱۳۳	۶-۱۷ سخن امیرالمومنین (۷) در نهج البلاغه در مورد کوه‌ها
۱۴۱	فصل هفتم - دریاها و کشتی‌ها
۱۴۱	۷-۱ آیات مربوط به دریاها
۱۴۲	۷-۲ ترجمه
۱۴۳	۷-۳ شگفتی‌های دریاها
۱۴۷	۷-۴ دریا کانون انواع نعمت‌ها
۱۵۱	۷-۵ دریا مکان عجب‌ها!
۱۵۳	۷-۶ دریا در کلمات معصومین
۱۵۴	۷-۷ معجزه دریایی در قرآن
۱۵۷	۷-۸ استفاده از انرژی موج
۱۵۷	۷-۹ مزایای انرژی موج
۱۵۷	۷-۱۰ مضرات انرژی موج
۱۵۸	۷-۱۱ چگونگی انتقال موج
۱۵۹	۷-۱۲ تعریف سونامی
۱۶۰	۷-۱۳ انواع امواج

۱۶۳	فصل هشتم - زمین شناسی از دیدگاه قرآن.....
۱۶۳	۸-۱ زمین شناسی از دیدگاه قرآن.....
۱۶۶	۸-۲ مراحل تکامل کره زمین.....
۱۶۷	۸-۳ اشتقاق و حرکت قاره ها (Plate tectonic).....
۱۶۸	۸-۴ پایداری پوسته Isostasi.....
۱۶۹	۸-۵ مدارهای جغرافیایی زمین از دیدگاه قرآن.....
۱۷۰	۸-۶ معانی واژه ارض.....
۱۷۰	۸-۷ دور بردن زمین و درآوردن آب و گیاه آن.....
۱۷۲	۸-۸ زمین آرام.....
۱۷۴	۸-۹ بارش های سنگین اولیه و شقه شقه شدن زمین.....
۱۷۶	۸-۱۰ خشکی ها از هم دور شده.....
۱۷۶	۸-۱۱ حرکت وضعی زمین.....
۱۷۹	۸-۱۳ حجم زمین کم می شود.....
۱۸۲	۸-۱۴ راهنمای مسیریابی زمین.....
۱۸۳	۸-۱۵ قطب های میدان مغناطیسی زمین.....
۱۸۳	۸-۱۶ سنگینی مواد درون زمین.....
۱۸۴	۸-۱۷ تشبیه زمین به حیوان خوش سواری.....
۱۸۵	۸-۱۸ قسمت های مختلف زمین.....
۱۸۶	۸-۱۹ پائین ترین سطح خشکی زمین.....
۱۸۸	۸-۲۰ خطوط دفاعی آسمان.....
۱۹۱	۸-۲۱ تاریخچه پیدایش.....
۱۹۲	۸-۲۲ موقعیت فضایی کمرندهای تشعشی زمین.....
۱۹۲	۸-۲۳ ساختار کمرندهای تشعشی زمین.....
۱۹۳	۸-۲۴ منشأ پیدایش کمرندهای تشعشی زمین.....
۱۹۶	۸-۲۵ شفق قطبی چگونه تشکیل می شود؟.....
۱۹۶	۸-۲۶ ارتفاع شفق های قطبی.....
۱۹۶	۸-۲۷ دوره تناوب ظهور شفق های قطبی.....
۱۹۷	۸-۲۸ سایر پدیده های زیبای جوی.....
۱۹۷	۸-۲۹ فرضیه بیر کلند در مورد لکه های خورشیدی.....
۱۹۹	۸-۳۰ میزان آب و خشکی زمین.....
۱۹۹	۸-۳۱ به زیر رفتن زمین در دریا.....
۲۰۰	۸-۳۲ زلزله چیست؟.....
۲۰۱	۸-۳۳ چرا زلزله بوجود می آید؟.....
۲۰۱	۸-۳۴ رابطه گسل با زلزله.....

۲۰۲	۳۵-۸ نحوه آزاد شدن انرژی زلزله.....
۲۰۳	۳۶-۸ منظور از شهاب‌واره، شهاب، شهاب سنگ، آذرگوی و آتشگویی چیست؟.....
۲۰۳	۳۷-۸ خرده شهاب سنگ چیست؟.....
۲۰۳	۳۸-۸ چرا شهاب‌ها به رنگ های مختلفی دیده می‌شوند؟.....
۲۰۴	۴۰-۸ شهاب سنگ‌ها را بیشتر در چه مناطقی می‌توان یافت؟.....
۲۰۵	۴۱-۸ عمر شهاب سنگ‌ها چقدر است؟.....
۲۰۵	۴۲-۸ شهاب سنگ‌ها به چند نوع تقسیم می‌شوند؟.....
۲۰۶	۴۳-۸ چگونه می‌توان شهاب سنگ‌ها را از سنگ‌های زمینی تشخیص داد؟.....
۲۰۷	۴۴-۸ منظور از دانه‌های کندرول و شهاب سنگ‌های کندریت و آکندریت چیست؟.....
۲۰۷	۴۵-۸ آیا شهاب سنگ ها ارزش مادی دارند؟.....
۲۰۷	۴۶-۸ سطح زمین و کوه‌ها به حساب خلقت شده‌اند.....
۲۱۱	۴۷-۸ سطح زمین تغییر یافته است.....
۲۱۳	۴۸-۸ خلقت زمین.....
۲۱۴	۴۹-۸ نظریه امام علی (۷) درباره آفرینش زمین.....
۲۱۷	فصل نهم - کیهان شناسی از دیدگاه قرآن
۲۱۷	۱-۹ آیات مربوط اجرام آسمانی.....
۲۱۹	۲-۹ سوگند به خورشید و ماه و ستارگان در قرآن.....
۲۲۷	۳-۹ توضیح علمی.....
۲۳۰	۴-۹ بحث حرکت خورشید در قرآن.....
۲۳۲	۵-۹ خورشید از نظر علم نجوم.....
۲۳۹	۶-۹ میدان مغناطیسی خورشید.....
۲۴۰	۷-۹ ساختار شیمیایی خورشید.....
۲۴۱	۸-۹ لکه‌های خورشیدی و چرخه آن‌ها.....
۲۴۳	۹-۹ تشکیل و تکامل منظومه شمسی و تکامل ستارگان.....
۲۴۴	۱۰-۹ جابه‌جایی قطب‌ها.....
۲۴۵	۱۱-۹ سرنوشت زمین.....
۲۴۶	۱۲-۹ نور خورشید.....
۲۴۶	۱۳-۹ نور خورشید در شامگاه.....
۲۴۶	۱۴-۹ جایگاه خورشید در میانه کهکشان.....
۲۴۸	۱۵-۹ مقایسه بزرگی خورشید و سیاره‌های پیرامون.....
۲۴۸	۱۶-۹ نوترینوی خورشیدی.....
۲۵۰	۱۷-۹ کم نوری خورشید در جوانی.....
۲۵۰	۱۸-۹ صدای خورشید.....
۲۵۰	۱۹-۹ ویژگی فیزیکی خورشید.....

۲۵۱	۹-۲۰ تعداد کلمات ماه در قرآن.....
۲۵۱	۹-۲۱ ماه و برکات آن.....
۲۵۲	۹-۲۲ فوائد و برکات ماه.....
۲۵۳	۹-۲۳ ماه و خورشید در کلمات پیشوایان بزرگ اسلام.....
۲۵۴	۹-۲۴ حقایق علمی.....
۲۵۸	۹-۲۵ نظریه‌های علمی در مورد پایان جهان.....
۲۶۰	۹-۲۶ نکات تفسیر و اسرار علمی.....
۲۶۶	۹-۲۷ نشانه‌های پایان جهان در قرآن.....
۲۶۸	۹-۲۸ اشراط الساعة در قرآن.....
۲۷۰	۹-۲۹ نشانه‌های ظهور قیامت.....
۲۷۴	۹-۳۰ سیاهچاله‌های فضایی.....
۲۷۶	۹-۳۱ مشخصه‌های سیاه چاله‌ها.....
۲۷۷	۹-۳۲ نحوه شکل‌گیری سیاه چاله‌ها.....
۲۷۷	۹-۳۳ سیاه چاله‌های کهکشانی.....
۲۷۷	۹-۳۴ سیاه چاله‌های بسیار پرچرم.....
۲۷۸	۹-۳۵ نپ اخترها (ستاره‌های تپنده).....
۲۷۹	۹-۳۶ ساز و کار یک ستاره تپنده.....
۲۸۱	۹-۳۷ ساختار بافتگونه کیهان (بافت کیهانی).....
۲۸۲	۹-۳۸ وجود حیات در فضا.....
۲۸۲	۹-۳۹ ساختمان کیهانی.....
۲۸۳	۹-۴۰ دوده‌های کیهانی.....
۲۸۳	۹-۴۱ ماده تاریک.....
۲۸۷	۹-۴۲ گمانه‌زنی‌های فراتر از مه‌بانگ.....
۲۸۹	۹-۴۳ برداشت‌های دینی و فلسفی از مه‌بانگ.....
۲۹۰	۹-۴۴ اشاره قرآن به انبساط و تاریک شدن جهان.....
۲۹۱	۹-۴۵ ابرهای گازی اطراف سیاهچاله‌ها.....
۲۹۳	۹-۴۶ سقوط و خورده شدن ستارگان به درون سیاهچاله‌ها.....
۲۹۵	۹-۴۷ تکامل نور در قرآن کریم.....
۲۹۶	۹-۴۸ تأملی درباره محافظت شدن سیاره زمین در برابر اجسام فضایی.....
۲۹۷	۹-۴۹ ساختار و لایه لایه بودن شهاب سنگ‌ها از دیدگاه قرآن کریم.....
۲۹۹	۹-۵۰ سرنوشت نهایی جهان ما تاریکی است.....
۳۰۰	۹-۵۱ جهان قابل مشاهده و لبه‌های کیهان در قرآن.....
۳۰۱	۹-۵۲ دیوارهای کهکشانی، رشته کهکشان‌ها و نواحی بوج.....
۳۰۴	۹-۵۳ اشاره قرآن به فاز تاریک شدن جهان و بازبینی شدن آن.....

۳۰۶.....	۹-۵۴ لنز گرانشی (همگرایی گرانشی) در قرآن.....
۳۰۷.....	۹-۵۵ عظمت جهان هستی از دیدگاه قرآن.....
۳۰۸.....	۹-۵۶ تب اخترها و آشفته‌گی گرانشی در قرآن.....
۳۰۸.....	۹-۵۷ نحوه رصد تب اخترها.....
۳۰۸.....	۹-۵۸ تب اخترها با پرتو ایکس.....
۳۰۹.....	۹-۵۹ وجود امواج صوتی در آسمان.....
۳۱۱.....	۹-۶۰ آب‌های کره زمین از فضا منشا گرفته‌اند.....
۳۱۲.....	۹-۶۱ پیش‌بینی سفرهای فضایی در قرآن.....
۳۱۲.....	۹-۶۲ اشاره قرآن کریم به وجود تعامل صوتی بین ذرات و اتم‌ها (صدای اتم‌ها).....
۳۱۴.....	۹-۶۳ اشاره قرآن به وجود یخ و رعد و برق و بارش در فضا.....
۳۱۵.....	۹-۶۴ سحابی گل‌کاغذی در قرآن.....
۳۱۸.....	۹-۶۵ فوران‌ها و شعله‌های خورشیدی در قرآن.....
۳۲۹.....	منابع.....

پیشگفتار

نقش ابرها و باد و باران، در زندگی انسان‌ها و تمامی موجودات زنده به قدری آشکار است که نیازی به شرح ندارد. درست است که تقریباً سه چهارم روی زمین را آب فرا گرفته، ولی اولاً این آب‌های شور نه برای زراعت قابل استفاده است و نه برای نوشیدن انسان‌ها و حیوانات، و ثانیاً به فرض که تمام دریاها آب شیرین بود یا چه وسیله ممکن بود آن‌ها را به سرزمین‌های مرتفع و زمین‌هایی که گاهی چند هزار متر از سطح دریا ارتفاع دارند منتقل نمود؟

اینجا است که قدرت نمائی بزرگ مبدأ آفرینش را به وضوح می‌بینیم، که این مأموریت مهم را بر عهده تابش آفتاب نهاده که بر سطح اقیانوس‌ها بتابد و آب دریا را تبخیر و تصفیه کند و به صورت قطعات ابر در آورد، سپس به کمک بادهای روانه به سوی سرزمین‌های خشک کند، و به صورت دانه‌های ظریف و کوچک باران به آرامی بر آن‌ها فرو فرستد و روح حیات و زندگی را در سراسر کره زمین بدمد و همه جا را آباد و خرم و سرسبز کند، آن‌هم با نظام بسیار دقیق و حساب شده و توأم با ظرافت فراوان. در نوشتار حاضر، با بهره‌گیری از یافته‌های دقیق علم هواشناسی، آیات مربوط به هواشناسی مورد بررسی قرار گرفته و از این طریق، اعجاز علمی نهفته در این آیات آشکار و اثبات شده است.

در این راستا آیات مربوط به نقش باد در بارور کنندگی ابرها و نیز آیاتی که بیانگر چگونگی تشکیل و بارش تگرگ از انواع ابرها، آیات مربوط به خورشید و ماه و کواکب و نقش آنان در زندگی بشر و آیات مربوط به کوه‌ها مورد بررسی و پژوهش علمی قرار گرفته است.

قرآن کریم معجزه جاوید پیامبر اعظم ﷺ در راستای هدایت انسان‌ها در لابلای معارف الهی و انسان‌ساز خویش به ذکر پدیده‌های طبیعی از جمله هواشناسی همراه با اشارات علمی پرداخته که با توجه به شرایط جغرافیایی و زمین‌شناسی و به لحاظ میزان اندوخته‌های علمی بشر در خور تأمل

می‌باشد و در عصر حاضر نیز این گزارش‌ها در علم هواشناسی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. پدیده‌های طبیعی از قبیل باد، ابر، باران از عوامل اصلی چرخه هستی و حیات همه جانداران است. در قرآن مجید هم چگونگی تشکیل ابر، باران، تگرگ، لقاچ و... مورد اشاره قرار گرفته است. این امر با توجه به عدم آگاهی دقیق و کامل بشر در عصر نزول و عدم انس انسان با این قبیل پدیده‌ها که متأثر از شرایط خاص جغرافیایی عربستان بوده است، ویژگی خاصی را به بیانات قرآن می‌بخشد. در این کتاب سعی بر آن شده است که مطالب علمی برخی از آیات در زمینه جغرافیا، زمین‌شناسی، کیهان‌شناسی مورد پژوهش قرار گرفته و اعجازهای آن اثبات و مطرح گردد. (در حد درک نویسنده با استفاده از منابع معتبر و تشکر ویژه از مؤسسه فرهنگی و قرآنی ثامن الحجج و دانشنامه رشد)